

Jan Palach – vzpomínkové akce 2016: „Není možné připomínat jeho odkaz a zároveň odpírat pomoc potřebným.“

Děkanka FF UK Mirjam Friedová k odhalení pomníku Jana Palacha

Díky americkému architektovi s českými kořeny Johnu Hejdukovi po 47 letech bude Jana Palacha v pražském veřejném prostoru připomínat pomník *Dům syna* a *Dům matky*. Doprovází jej slova amerického básníka Davida Shapiro, který roku 1969 složil báseň věnovanou Janu Palachovi v reakci na novinovou zprávu o jeho sebeupálení. V básni stojí:

“A moje vlastní matka měla odvahu, dívala se. / Byl jsem mrtvý a bylo to tak správně.”

Shapiro zde připomíná odvahu Jana Palacha přinést nejvyšší oběť tomu, čemu celou svou bytostí věřil. A stejně tak vzdává hold odvaze paní Palachové čelit otřesné perzekuci, které se jí dostalo po synově smrti. Na pohřbu Jana Palacha 25. ledna 1969 řekl evangelický farář Jakub Trojan následující:

„Jan nás přivedl k tomu, abychom se ptali: Co jsem udělal pro druhé já? Jaké je mé srdce, za čím jdu, čemu sloužím a co je mou nejvyšší hodnotou? Po smrti Jana Palacha bude každému z nás o něco těžší zůstat tváří tvář této výzvě lhostejným.“

Je to právě palachovská otázka „Co jsem udělal pro druhé já?“, která je znovu aktuální v době, kdy naše společnost vede názorově i emocionálně vypjatou debatu o možnostech pomoci lidem ze zemí postižených válkou. Jsem přesvědčena, že není možné připomínat odkaz Jana Palacha a zároveň odpírat pomoc potřebným. Čin Jana Palacha nás i v roce 2016 vyzývá k obětavosti, odvaze a především k upřednostnění druhých před námi samými.

Jan Palach byl studentem historie a politické ekonomie na Filozofické fakultě UK. A jsou to právě naši studenti, kteří v těchto měsících jako dobrovolníci obětavě pomáhají na Balkáně a v uprchlických táborech. Zároveň jsou to oni, kteří už přes dvě desítky let sami spontánně každý rok v tento den organizují pietní akt a připomínají Jana Palacha na historických konferencích či v odborných monografiích.

Jako děkanka FF UK jsem na ně hrdá. Jsou pro mě důkazem, že odkaz Jana Palacha je ve zdech Filozofické fakulty UK stále živý a aktuální. Kéž je tomu tak i v českém veřejném prostoru.

Předseda Studentské rady FF UK, Jiří Feryna, k 47. výročí sebeupálení Jana Palacha

„Vzhledem k tomu, že se naše národy ocitly na okraji beznaděje, rozhodli jsme se vyjádřit svůj protest a probudit lidi této země následujícím způsobem. Naše skupina se skládá z dobrovolníků, kteří jsou odhodláni se dát pro naši věc upálit. Já jsem měl tu čest vylosovat si jednotku a tak jsem získal právo napsat první dopisy a nastoupit coby první pochodeň.“

Od činu Jana Palacha uběhlo 47 let. Za tu dobu se o něm napsalo, namluvílo a nabádalo nespočetně věcí. Každoročně se konají pietní akty zde či na Václavském náměstí, každoročně je na Jana Palacha vzpomínáno při mších v chrámu sv. Mikuláše či u Salvátora, každý rok se v prostorách naší fakulty odehrává doprovodný program v rámci Palachova týdne. Všechno to vzpomínání by však nemělo upozadit zásadní a přetrvávající rozměr Palachova činu – ochotu obětovat vlastní život pro nadosobní a všespolečenské hodnoty, oproštěné od stranických a mocenských zájmů, pro obhajobu morálních základů naší společnosti. V tomto smyslu je Palachova oběť nadčasová, neboť

lidství, lidská práva, svoboda nejsou samozřejmostí. Tyto hodnoty nejen že je třeba dodržovat a ctít, nýbrž se o ně veřejně zasazovat, hájit je, upomínat na ně.

V dnešní době, kdy se skupinám, jež tato práva otevřeně popírají, dostává čím dál větší podpory, kdy jsou jejich zájmy a rétorika přejímány osobnostmi vysoké politiky, se potřeba aktivní účasti na veřejném životě a na dodržování lidských práv ukazuje jako nezbytná. V Palachově dopisu je zmíněna beznaděj. Nenechme, prosím, společnost k takové beznaději dojít.

